

עטרת שלום

עלון שבועי טעי"י מוסדות קאמרון בארה"ק. רח' ארזי הבירה 48 ירושלים
בנטיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
פרשת ויגש

בס"ד, עט"ק פרשת ויגש
ג' טבת תשע"א - טנה ב' גליון מ"ט

זמני הדלקת הנרות ומוצי"ש

ירושלים	הרה"ג מוצ"ש ר"ת	ביתר	בית שמש	בני ברק
4:00	5:16	5:53	5:53	5:49
4:00	5:16	5:54	5:16	5:17
4:00	5:16	5:53	5:16	4:14
נא לטמור על קדושת הגליון				

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שבזמן התיקון האות אחרונה של שם הוי"ה הוא ה' בשלימות, אבל בזמן הגלות האות האחרונה הוא אות ד' מלשון דלה ועניה, שכביכול יש פגם בהשכינה, וע"ז בא להתפלל ויאמר כי אדני"י שידוע ששם אדני"י מרמו למלכות שזה השכינה, שכל רצונו ותשוקתו היה לשלימות השכינה, ואז יהיה שם הוי"ה בשלימות באות ה', וכמו שאומר מרן האריז"ל ש'בי אדני' מרמו ליי"ב צירופי הוי"ה, וממילא יצאו גם הם מהגלות המר הזה.

'ידבר נא עבדך באזני אדני ואל יחר אפיך בעבדך' היינו שזה ידוע ממרן האריז"ל (עי' חיים שער שבירת הכלים פ"ג) שסיבת גלות השכינה ושבירת הכלים, הוא בא מחסרון אורות של און חוטם פה של א"ק, לכלים שיצאו מעינים דא"ק, שהוא עולם הנקודים ע"ש. וזה שמרמו כאן יהודה בג' לשונות 'ידבר באזני אפיך' כדי להמשיך אורות אח"פ להשכינה.

'כי כמוך כפרעה' היינו 'כמוך' בגי' שם אלהי"ם בחינת מלכות, שבא לומר שעכשיו כביכול ניצוצי השכינה הקדושה הוא 'כפרעה' קשור ושורה בין הקליפות, וצריכים להעלותם בחזרה למקומה.

ולזה מיד כששמע יוסף הצדיק דבריו והבין ג"כ עומק דבריו של יהודה, לכן כתוב ו'לא יוכל יוסף להתאפק וגו' ויתן את קולו בבכי' על ירידת השכינה בין הקליפות וצריך להעלותה.

(רעוא דרעיון תשנ"ח לפ"ק)

ה) וז"ל: איזה תפילה היה ביכולתו להתפלל בעמדו לפני המלך ולא יתחייב ראשו למלך, אלא זהו עצמו שיחה שלו למלך בשר ודם, היה בפנימיות כוונתו תפילה נוראה למלך עליון, ע"כ. והוא מדברי מרן הבעש"ט זי"ע המובא בתולדות יעקב יוסף ריש פרשת שמות. ועד"ז היה גם כן ביהודה שהתפלל לעלות השכינה בשעה שדיבר אל יוסף, כי לא ידע שהוא יוסף הצדיק.

ולזה הר"ת של ויגש אליו יהודה ויאמר בי' אדני בגי' שם הוי"ה. וגם איתא בלקוטי תורה ממרן האריז"ל על 'בי' אדני' שהם י"ב צירופי הוי"ה. לרמוז שכל דיבורו של יהודה היתה למלך עליון.

ולפי זה יכולים לפרש הפסוק הנ"ל, שלכאורה היה עם ישראל שהם הי"ב שבטים בגלות, כי אז הם היו העם ישראל, וירדו אצל יוסף, והם לא ידעו שהוא יוסף, והיה בזה בחינת גלות, וע"ז בא יהודה להתפלל לעלות השכינה מהגלות הזה, כי בכל צרתם לו צר כנ"ל.

וזה אמרו ויגש אליו יהודה שנגש להתפלל למלך עליון, לתיקון השכינה בחינת אות ה' אחרונה של שם הוי"ה שלפעמים נפגם אות ה' ונעשה אות ד' שהיא דלה ועניה כמבואר ממרן האריז"ל (פע"ח שער חג המצות פ"ז).

וזה מרמו 'יהודה' שיש בו אותיות הוי"ה וגם אות ד', לרמוז לשני הבחינות בשם הוי"ה, שהתפלל לתיקון אות אחרונה של שם הוי"ה, בחינת מלכות שכינה,

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפיך בעבדך פי כמוך כפרעה (מד יח).

צריך להבין למה כפל התורה תיבת 'אדני', שהיה מספיק לומר 'דבר באזניך'. אלא הנראה לומר שאיתא במדרש (ב"ר צג ו) ויגש אליו יהודה רבנן אמרי הגשה לתפלה.

ביאור הדבר שזה ידוע דברי מרן הבעש"ט הקדוש שאומר (בעש"ט עה"ת עמוד התפילה אות קנב), שכל תפלת אדם יהיה לתועלת השכינה, שהיא נקרא תפלה, שמתפללת למלאות חסרונה, וכל מה שנחסר באדם הוא בשביל שיש לו חסרון ופגם זה ממש בשורש נשמתו המושרשת בשכינה ברוחניות, ובכלל לא מתכונים לצער הגשמי שיש לו לאיש הזה, רק לרמוז לו שיש חסרון למעלה בהשכינה, ולכן העיקר יתפלל שיתמלא חסרון השכינה, וממילא יהיה נמשך למטה תיקון למה שחסר לו, כי 'בכל צרתם לו צר' (ישעיה סג ט), וכמו שאמרו חז"ל (סנהדרין מו.) שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי קלני מזרועי.

וזה מה שמרמו כאן התורה באמרו ב"פ 'אדני' לרמוז שיהודה דיבר עם יוסף, אבל התכוון לתפלה למלך עליון לתיקון השכינה בחינת 'אדני'.

וכמו שכתב אא"ז הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרון זי"ע בספרו נוצר חסד על מסכת אבות (פ"ו ערך אותיות אות ח) על הפסוק ואתפלל אל אלהי השמים ואומר למלך' (נחמיה ב ד-

דברי תורה מרבותינו זי"ע

והענין כי כאשר נתבשר יעקב מיוסף, שבה אליו הרוח הקודש וכנאמר (בראשית מה כו) 'ותחי רוח יעקב אביהם', שחזרה לו רוח הקודש כמו שפרש"י שם, כי אין רוח הקודש שורה אלא מתוך שמחה (שבת ל:). וזה שאמר יוסף 'מהרו' שילכו במהירות, שתשוב לו השמחה כי היה מתאבל על בנו ימים רבים, ולזה מרמז על שמחה. ועוד מרמז צורת הטעמים זרקא סגול, כי יוסף עשה במצרים הכנה לגאולת מצרים ולגאולה המקווה בבא, כדברי חכמו"ל (שבת פט:)) הדיה עתיד יעקב לירד מצרימה בשלשלאות של ברזל לקבל עול גלות, ורק מפני שרצה הקב"ה שיעקב יבוא מצרימה בכבוד מלכים, הקדים הקב"ה את יוסף שמה, א"כ קיבל יוסף עליו את כל היסורים במצרים בעד יעקב אביו, וכנאמר (תהלים קה יח) ענו בכבל רגלו ברזל בא נפשו, ככל מרמזו על זרקא כמו שלשלת, ויוסף קבל עליו את הכבל הזרקא, בעד אביו, ועשה הכנה בעד הסגול היינו בעד עם ישראל הקדושים שהם נקראים עם סגולה כמ"ש (שמות יט ה) והייתם לי סגולה מכל העמים. וזהו 'שמני אלהים' היינו ע"י שסבל שם צרות כחינת אלהים, נסיונות גדולות, עי"ז 'לאדון לכל מצרים' נעשה שם אדון, כדברי חכמו"ל (ב"ר פרשה סו) צדיקים תחלתן יסורים וסופן שלווה, ולכך נקרא שמו יוסף הצדיק, שתחלתו יסורים וסופן שלווה, א"כ 'רדה אלי אל תעמד' במהירות, שלא יתירא עוד מפני יסורים שהוא כבר סבל בעדו.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

וּבְנֵי אֶשֶׁר יִמְנָה וַיִּשְׁתַּי וַיִּשְׁתֵּי וְגו' (מו יז).
ואמר מורי הקדוש רבי יעקב יצחק מלובלין יאריך השי"ת ימיו, שזהו פירש הפסוק דהנה ו"ה מרמז לשמחה, ו"י מרמז לעצבות. וזהו 'בני אשר' כלומר בני אדם המאשרים דרכיהם בכל

פעם לעשות רצונו ית"ש, 'ימנה' לשון הומנה, כמ"ש וימן להם המלך (דניאל א ה), כלומר שסדר עבודתו הוא הכל בהומנה והכנה, ואז 'ויש' כלומר 'יש' וה' יהיה לו שמחה, על שהוא עבדוהי דאלהא עלאה. 'יש' ו'י' שהוא בעצבות והוא על שמקצר בעבודתו.

(זכרון דברים' מרבינו אלכסנדר סענדר מקאמרנא)

וַיִּבְלַל יוֹסֵף אֶת אָבִיו וְאֶת אָחֵיו וְאֶת כָּל בֵּית אָבִיו לֶחֶם לֶפֶי הַטֶּף (מו יב).

אפשר לרמוז הפסוק הקדוש, שזה כבר כתבתי הרבה פעמים, שמה שאנחנו זוכים לפרנסה שיהיה לנו מה לאכול, הוא בא מצד הדין כי מאן דיהיב חי' יהיב מזוני (תענית ח:). וזהו שכותב א"א' הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זלה"ה בספרו הקדוש 'שלחן המהור' (סימן קפח סעיף ד) שצריך לומר בברכת המזון 'הזן את הכל' ולא הזן ברחמיו את הכל, והטעם כי מצד הדין צריך הבורא עולם ליתן לנו מזון, ולא רק מצד רחמיו. וזה הרמז 'לפי הטף' בנימטריא גבור"ה, שזה שיש לנו מה לאכול ולכל בני הבית 'לחם לפי הטף' בא אפילו מצד הדין והגבורה. ויעזור לנו הבורא עולם שיהיה לנו הכל מה שצריכים. כי זה כבר כתבתי 'יששכר חמר גרם' (לקמן מט יד), איך בא האדם לכהינת 'יששכר' שהוא תלמיד חכם גדול המלא בתורה"ק, כי מיששכר מהם תצא התורה"ק לישראל כמו שפרש"י שם, 'חמר גרם' החמירות זה היה הגורם שיוכה לתורה, שהיה להם הכול, וישבו בלי דחקות ודאגות והיה להם הרווחה, ואז היה להם באפשרות ללמוד, וממילא זכו לבוא לכהינת יששכר שהוא התורה הקדושה.

(מעשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

וַיִּגַשׁ אֵלָיו יְהוּדָה וַיֹּאמֶר בִּי אֲדֹנָי יְדָבָר נָא עֲבַדְךָ דָּבָר בְּאֲזְנֵי אֲדֹנָי וְאֵל יִחַר אַפְךָ בְּעַבְדְּךָ כִּי כְמוֹד כֶּפְרֵעָה (מד יח).

שמעתי ממורי הבעש"ט דרש רבי שמלאי, לעולם יסדר אדם שבחו של מקום ואח"כ יתפלל, ואיכא מאן דאמר איפכא (ברכות לב). ופירש דכה הפועל בנפעל, ובריאות עולם כהדין קמצא דלבושא מניה וביה, ובכל מיני צער יש שם ניצוץ הקדוש ממנו יתברך, אלא שהוא בתוך כמה לבושים, וכאשר יתן לב להבין שגם כאן הוא יתברך אתו עמו, אז הוסר ונתגלה הלבוש ונתבטל הצער. וזהו שאמר 'יסדר אדם שבחו' שזהו שבחו שמלא כל הארץ כבודו ממש, לית אתר פנוי מניה, ובכל צרתם לו צר (ישעיה סג ט), אז נתגלה הדעת עליון ו'לא צר' כלל, ו'יתפלל', כי בוודאי תיכף יתבטל הצרה, מאחר שמשדר שבחו בענין הזה. ומר סבר 'יתפלל תחלה' כי שמעתי ממורי הבעש"ט כי בדיעת אדם שהש"י מלא כל הארץ כבודו, וכל תנועה ומחשבה הכל ממנו יתברך, אז בדיעה זאת יתפרדו כל פועלי און (תהלים צב י), ויראה שאין שום מחיצה מבדיל בינו

יתברך ובין האדם. ובאמת כמה פעמים צריכין להתפלל על זה תחלה, שיוכה השם להאיר עיניו שיקבל הכל באהבה, ושיראה ויאמין ששם אתו עמו הש"י, ואח"כ כשיסדר שבחו' או ממילא נהפך הכל לטוב. וכאשר שמעתי ממורי הבעש"ט שאמר לאדם אחד, תקבל כל הבא עליך באהבה, ואז יהיה לך עולם הזה ועולם הבא. והשיבו, שיתפלל שיתן הש"י כח לקבל הכל באהבה. והשיבו, אמת אמרת שצריכין להתפלל על זה, וזהו טעם מאן דאמר 'יתפלל ואח"כ יסדר שבחו'. וזהו יובן הפסוק 'ויגש אליו יהודה' הודאה ושבח לו יתברך, 'ויאמר בי אדני' כי כל צער הוא בתוך שם זה, וכאשר יגש אליו הודאה ושבח ואז' ואל יחר אפך' כי נתבטל הצער ודפח"ח.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַיֹּאמֶר אָבִינוּ שְׁבוּ שְׁבָרוּ לָנוּ מַעַט אֶכֶל (מד כה).
שמעתי מאמרו"ר הגה"ק רבי יצחק יהודה יחיאל זלה"ה, שאמר משם רבינו הקדוש איש אלקים מו"ה רבי יעקב יצחק מלובלין זלה"ה. 'ויאמר אבינו' שבשכמים, 'שבו' יעשו בני ישראל תשובה, 'שברו' ותשבר 'לנו' גי' שם אלהים, הדינים הקשים הנמצאים בעולם הזה, וכן הדינים הנמצאים לכל פרט ופרט צריך לשבר אותם ע"י תשובה. 'מעט' ואחר התשובה אל תתנאה שאתה בעל תשובה כנודע, אלא תהיה 'מעט' בעניויות ושפלות הרוח כקמץ. ואם תאמר מהיכן יהיה פרנסתו, לזה השיב 'אכל' שזאת לא נמצא מוכרך, אלא הקב"ה שהוא זן ומפרנס לכל, ובפרט לבעלי תשובה באמת כזה, בודאי ישפיע לו השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו שפע ברכה והצלחה אמון וזהו 'אוכל'. עד כאן שמעתי מפיו הקדוש.

(בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וְעֵתָה | אֵל תַּעֲצֵבּוּ (מה ה).
'ועתה' פסיק, שהוא התשובה כמאמרם ז"ל (ב"ר כא ו) אין ועתה אלא תשובה. שצריך שלא יהיה בעצבות ובחרון בסגופים משונים, אלא בנייחא בלב פתוח יבכה ויתמרמר עד דכדוכא, וזהו 'ועתה' כשתעשה תשובה אזי אני מזהיר לכם 'אל תעצבו' כי העצבות גרוע מכל מדות רעות שבעולם ומכל העבירות.

(היכל הברכה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

מִהָרוּ וְעָלוּ אֵל אָבִי וַאֲמַרְתֶּם אֵלָיו כֹּה אָמַר בְּנֵי יוֹסֵף שְׁמִנֵי אֱלֹהִים לְאֲדוֹן לְכָל מִצְרַיִם רְדָה אֵלֵי אֵל תַּעֲמֹד (מה ט).
הנה על 'מהרו ועלו אל אבי' הטעמים זרקא סגול משמשים לשמחה,

שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דין מי שאין לו אלא תפלה אחת. סימן כז

א. אם אינו מניח אלא של ראש בלבד, כגון שנוסע בדרך בימי הקור גדול ואי אפשר לו לסלק המלבושים להניח של יד^א, יניח של ראש ויברך ברכה אחת על מצות^ב, ומתפלל וקורא קריאת שמע בשל ראש בלבד, וכשיבא לבית מלוונו יניח שתייהם^ג וילמוד בהם איזה ענין:

א. שו"ע ס"א - והוא הדין אם יש לו שתייהם, ויש לו שום אונס שאינו יכול להניח אלא אחת, מניח אותה שיכול.

ב. שו"ע ס"ב - אם אינו מניח אלא של ראש לבד, מברך עליה על מצות תפילין לבד. הגה - ולדין דנוהגים לברך בכל יום שתי ברכות, מברך על של ראש לבד שתי ברכות. עיין מה שהאריך רבינו בסימן כה סק"ד, דנקט להלכה כדעת הב"י ע"ש, והארכנו בזה בגליון מ'.

ג. דהיינו דלא סגי שיניח רק את התפלה שהחסיר, כיון שלא קיים כל זמן שבין עיניך יהיו שניים.

מקום הנחתן ואופן הנחתן. סימן כז

א. בעת הנחת תפילין של יד צריך להיות הנחתן בהצנע לכסותם בטלית. ובשעה"כ ענין תפילין דרוש כ"כ בפע"ח שער התפילין פ"י - ובעת הנחת תפילין ש"י צריך להיות הנחתן בהצנע ולכסותם בטלית. ובשעה"כ ענין תפילין דרוש ה - סדר הנחת התפילין בתחילה יקשור תש"י בזרועו השמאלי על הקיבורת ויכסה זרועו בטלית כדי שתהא הנחת תפילין בהצנע. וכ"כ הלבוש - תפילין של יד יהיו מכוסין בבגדו דכתוב לך לאות ולא לאחרים לאות. אמנם הרמ"א לקמן סעיף י"א כתב - ובשל יד אין להקפיד אם הם גלויים או מכוסים (מרדכי). וכתב עליו בא"ר סק"ז - ואני תמה על רמ"א שכתב דבריו בשם המרדכי, דהא במרדכי שהביא בית יוסף בשם שימושא רבה משמע דאף של ראש צריך לכסות, ומכל שכן של יד, וכן כתב במרדכי קטן להדיא, ואף דלא קיימא לן כוותיה היינו בשל ראש, אבל בשל יד ודאי צריך לכסות. וע"ע בר"כ סק"ה ובשע"ת בסוף הסימן.

מכתב שלום

בס"ד יום א' לסדר וישב תשע"א

כבוד מערכת "חסידי קאמרנא" פניה"ק ירושת"ו

אני נהנה מאוד מהגליון שאתם מו"ל לכבוד שב"ק, ומסתמא יש עוד הרבה אנשים שיש להם תועלת מזה, ושכרם רב מאוד, ולאחרונה שמתי לב שהתחלתם לפורסם גם מכתבים שאנשים שולחים להעיר על הגליון, ובאתי לעודד אתכם על זה, כי מסתבר שע"ז אנשים יותר מתעמקים להבין החדו"ת בחסידות ובהלכה, וגם שמפורסמים ההערות ברבים, מתבאר ומתלבן הדבר יותר, ויהא בזה תועלת כפולה למעורר ולמתעורר.

ועל מה שהעיר לכם ז.י. מובא בגליון מ"ו (וישלח) ע"ד מי שפגע בשל ראש תחילה, לדעת הנמ"י מניח של ראש תחילה, משום דאין מעבירין עה"מ, ולדעת רבינו מהר"א זצוק"ל במעשה אורג, יצטרך לסלק הש"ר אחר שהניחו, ולחזור ולהניחו אחר שמניח השל יד תחילה. והעיר המעורר, דמה הרויח בסילוקו הש"ר הא סוף כל סוף הש"ר בידו עתה, ואיך יסלקנו מידו כדי להניח הש"י. ולפ"ד

המערכת איירי במי שמסלק הש"ר אחר התפלה שאין דעתו להניח עוד עתה התפילין כי אם משום שרוצה לתקן את אשר פגם. והוא חידוש גדול כי המעיין בדבריו משמע שעדיין לא הניח הש"י, ומסתבר דמיירי באדם שרוצה להתפלל אם תפילין כעיקר הדין, וא"כ הדרא קושיא לדוכתיה. ובאמת כי גם אני נתעוררתי בשאלה זו כשראיתי דברי המעשה אורג בגליונכם, ולכן הלכתי לחפש קצת בספרים שמדברים על זה הענין, ומצאתי דבר נפלא, כי בספר הלכות קטנות (ח"א סי' ג') כתב בזה"ל, שאלה מי ששכח לבש תפילין של ראש קודם לשל יד, אי עדיף טפי להחזירם ולחזור וללבשם כדרכם או ילבש של יד. תשובה, שמעתי שנהגו בצפת ת"ו דכשפגע בשל ראש תחלה היה לובשו ומברך עליו וחוזר ופושטו ואח"כ לובשם כדרכם, וייתב הדבר בעיני, ע"ש. הרי שכבר נמצא פסק כזה לאחרון קדום, אלא שעדיין צריך להסיר הענין, כשאלת המעורר.

וחשבתי לומר קצת הסבר בדבר, כי הנה ידוע שיש ב' סוגי מצות, יש מצוה שחייב לקיימה, ואם אינו מקיימה מבטל מ"ע כמו מצות ק"ש וכדו', ויש מצוה קיומית שאין מוטל על האדם עתה לקיימה, אלא שיש להעיר עליו כדברי רמ"א. וכדומה. ואפשר לחדש דכשמוטל על האדם לקיים איזה מצוה חיובית, אע"פ שמונח לפניו איזה מצוה קיומית, איך במה שמקיים קודם את המצוה החיובית משום אין מעבירין עה"מ, וסמך לדבר מצאתי בספר הלק"ט (שם) בהמשך דבריו כתב כללים בעניני דאין מעבירין עה"מ, וכתב ש"ב ז"ל דהיינו דהמצוה האחת היא חובת גברא אבל המצוה האחרת אינה חובת גברא, לית בהאי שאינה חובת גברא משום אין מעבירין עה"מ, והרי דגם פשוט דגם המצוה הזו שאינה חובת גברא, כשעושהו היא חובת גברא, וא"כ מדוע לא יהא בזה משום אין מעבירין עה"מ, אלא ודאי מוכח מכאן, דכל שהמצוה השנייה היא חובתו לקיים עתה, אין בזה שמקדימנה משום אין מעבירין עה"מ.

והרי ידוע ג"כ הנידון הגדול בפוסקים מהו גדר המצוה של הנחת תפילין בכל יום, הרי מעיקר הדין בתורה ליכא רמז על הנחת התפילין דוקא בפעם אחת ביום, אלא שחז"ל קבעוהו כן (עיי' סי' ל"ז בביאור הלכה ז"ה מצותן). וא"כ אפשר לומר כך, דס"ל לבעל הק"ט והמעשה אורג, דהחיוב ללבוש תפילין פעם אחת ביום ה"ז מצוה חיובית, אבל מה שמקיים מצוה כל רגע שמונחת התפילין על זרועו וקדקדו אין זה אלא מצוה קיומית, ונמצא דלאחר שכבר קיים יד"ח בהנחת התפילין של ראש, ועכשיו הוא מסלקו, גם אם מונחת עתה בידו, אבל את התפילין של יד עדיין לא לבש כלל, ונמצא דהתפילין של יד הוי עבורו מצוה חיובית, ואילו התפילין של ראש שכבר יצא בו המצוה ביום זה, אין זה עבורו אלא מצוה קיומית, וא"כ אין כאן עוד דינא דאין מעבירין עה"מ, ובזה יתיישב היטב דברי רבינו מהר"א זצוק"ל במה שדקדק וכתב "שכבר יצא יד"ח" [כמו שדייק המעורר], והכל יבא על מקומו בשלום.

וכדי שלא להניח הנייר חלק, אוסיף לכם איזה רמז טוב ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, בשב"ק וישלח בדבריו הקדו' כתב לבאר ע"פ איזה בחינה של המתקת הדינים, וכתב שיש תק"ף דינים אשר ע"ז נתכוין יעקב כששלח המנחה לעשיו, וכתב שזה דוגמת העשירי המשלח, וחשבתי לרמז כי שע"ר גי' תק"ף, ולפ"ז מובן מדוע הלך אח"כ עשיו להר שע"ר, וגם מרומז בתורה שיעקב אבינו הלך אח"כ לסוכות, כי אחרי יוה"כ בא סוכות, ובדרך רמז חשבתי עוד, כי בהרבה מקומות נוהגין לקרוא בהפטרה של פרשת ויצא את ההפטרה של שובה ישראל, כי כן הוא הסדר לפני יוה"כ הוא שבת שובה, והוא דבר נחמד.

מעשה אבות

וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען
בשבר אשר הם שפריים (מזי יד).

כתב רבינו הגה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע בהקדמה הנפלאה על ספה"ק זוהר חי.

וה"ל: פעם אחת בפרשת ויגש, היה רבינו דודי הגה"ק רבי צבי מזידימשוב ישן בלילה, וראה בחלום שנכנס להיכל של רבינו רבי יוסף קארו בעל הבית יוסף זלה"ה, וראה שם שיושבים הרבה תלמידי חכמים במתיבתא זו אצל רבינו 'הבית יוסף', וכמה מגדולי חכמים שהכיר אותם מזה העולם, וכמה מהם אשר לא נודע אותם, ובתוכם היה יושב גם כן אדוני אבי זקני הגאון הקדוש מו"ה רבי אלכסנדר זלה"ה. ומיד כשבא רבינו זלה"ה למתיבתא זאת, עמד רבינו 'הבית יוסף' מהכסא, ואמר: ברוך הבא רבי הערשילי זידימשובוער.

וביקש מרן 'הבית יוסף' מרבינו דודי, שיאמר לו איזה דבר תורה. והשיב לו רבינו דודי: כאן יושבים גדולי תלמידי חכמים, שעוסקים בנגלות התורה, ואני כל עסקי בסודות התורה, אעפ"כ אומר לכם חידוש אחד מנגלות התורה שראיתי בפרשה זו, בשבוע זו כתיב 'וילקט יוסף את כל הכסף הנמצא בארץ מצרים ובארץ כנען בשבר אשר הם שופרים', ואמרו רבותינו ז"ל (פסחים קט"ו) כל הכסף והזהב שנמצא בעולם, לקט יוסף והביאו למצרים. ומסתמא עד שלא היה להם עוד ליתן ליוסף, אלא גם הצלמים שהם עבודה זרה שלהם שהיו של כסף וזהב, הביאו ליוסף עבור אכילתם.

ואם תאמר, היאך הותר יוסף ליקח מהם עבודה זרה שלהם, כיון שאסור ליהנות מעבודה זרה, לזה השיב הכתוב 'בשבר אשר הם שופרים' לשון שבירה וכתיתה מכמו שהיה, והיא הלכה פסוקה (רמב"ם הלכות עכו"ם פ"ח ה"ו) כשהגוי מבטל בעצמו עבודה זרה שלו מכל וכל, או מותר לישראל ליהנות ממנו, עד כאן אמר לו. והשיב רבינו 'הבית יוסף' לרבינו דודי מזידימשוב: טוב דברתם וחידשתם בתורה הקדושה.

ועוד אמר לו 'הבית יוסף': אחיכם רבי סענדער היושב בכאן, ביקש ממני לאמר לכם, שיש לו בן קמין בעולם העשייה, ואין מי שישגיח עליו ללמדו תורה, ומבקש הוא מכם, שתשגיחו עליו ללמוד עמו בתורה הקדושה. מיד השיב לו רבינו דודי: הן, אני מקבל עלי ללמוד עמו. מיד נתעורר רבינו דודי משנתו, ונבהל ממראה החלום הזה.

ומיד שלח אחר אאמו"ר רבי יצחק יהודה יחיאל זלה"ה, ואמר לו: אני אלמוד עמך בכל יום תורה, ותקח לעצמך איזה שיטה ותלמוד בפני עצמך, ואחר כך אלמוד עמך בפילפול גדול, כמו שלמדתי בימי נעורי. וסיפר לו את כל החזון של חלום הלילה הזה.

ואם משום שרוצה לתקן את אשר פגם. והוא חידוש גדול כי המעיין בדבריו משמע שעדיין לא הניח הש"י, ומסתבר דמיירי באדם שרוצה להתפלל אם תפילין כעיקר הדין, וא"כ הדרא קושיא לדוכתיה.

ובאמת כי גם אני נתעוררתי בשאלה זו כשראיתי דברי המעשה אורג בגליונכם, ולכן הלכתי לחפש קצת בספרים שמדברים על זה הענין, ומצאתי דבר נפלא, כי בספר הלכות קטנות (ח"א סי' ג') כתב בזה"ל, שאלה מי ששכח לבש תפילין של ראש קודם לשל יד, אי עדיף טפי להחזירם ולחזור וללבשם כדרכם או ילבש של יד. תשובה, שמעתי שנהגו בצפת ת"ו דכשפגע בשל ראש תחלה היה לובשו ומברך עליו וחוזר ופושטו ואח"כ לובשם כדרכם, וייתב הדבר בעיני, ע"ש. הרי שכבר נמצא פסק כזה לאחרון קדום, אלא שעדיין צריך להסיר הענין, כשאלת המעורר.

וחשבתי לומר קצת הסבר בדבר, כי הנה ידוע שיש ב' סוגי מצות, יש מצוה שחייב לקיימה, ואם אינו מקיימה מבטל מ"ע כמו מצות ק"ש וכדו', ויש מצוה קיומית שאין מוטל על האדם עתה לקיימה, אלא שיש להעיר עליו כדברי רמ"א. וכדומה. ואפשר לחדש דכשמוטל על האדם לקיים איזה מצוה חיובית, אע"פ שמונח לפניו איזה מצוה קיומית, איך במה שמקיים קודם את המצוה החיובית משום אין מעבירין עה"מ, וסמך לדבר מצאתי בספר הלק"ט (שם) בהמשך דבריו כתב כללים בעניני דאין מעבירין עה"מ, וכתב ש"ב ז"ל דהיינו דהמצוה האחת היא חובת גברא אבל המצוה האחרת אינה חובת גברא, לית בהאי שאינה חובת גברא משום אין מעבירין עה"מ, והרי דגם פשוט דגם המצוה הזו שאינה חובת גברא, כשעושהו היא חובת גברא, וא"כ מדוע לא יהא בזה משום אין מעבירין עה"מ, אלא ודאי מוכח מכאן, דכל שהמצוה השנייה היא חובתו לקיים עתה, אין בזה שמקדימנה משום אין מעבירין עה"מ.

והרי ידוע ג"כ הנידון הגדול בפוסקים מהו גדר המצוה של הנחת תפילין בכל יום, הרי מעיקר הדין בתורה ליכא רמז על הנחת התפילין דוקא בפעם אחת ביום, אלא שחז"ל קבעוהו כן (עיי' סי' ל"ז בביאור הלכה ז"ה מצותן). וא"כ אפשר לומר כך, דס"ל לבעל הק"ט והמעשה אורג, דהחיוב ללבוש תפילין פעם אחת ביום ה"ז מצוה חיובית, אבל מה שמקיים מצוה כל רגע שמונחת התפילין על זרועו וקדקדו אין זה אלא מצוה קיומית, ונמצא דלאחר שכבר קיים יד"ח בהנחת התפילין של ראש, ועכשיו הוא מסלקו, גם אם מונחת עתה בידו, אבל את התפילין של יד עדיין לא לבש כלל, ונמצא דהתפילין של יד הוי עבורו מצוה חיובית, ואילו התפילין של ראש שכבר יצא בו המצוה ביום זה, אין זה עבורו אלא מצוה קיומית, וא"כ אין כאן עוד דינא דאין מעבירין עה"מ, ובזה יתיישב היטב דברי רבינו מהר"א זצוק"ל במה שדקדק וכתב "שכבר יצא יד"ח" [כמו שדייק המעורר], והכל יבא על מקומו בשלום.

וכדי שלא להניח הנייר חלק, אוסיף לכם איזה רמז טוב ע"פ דברי כ"ק אדמו"ר שליט"א, בשב"ק וישלח בדבריו הקדו' כתב לבאר ע"פ איזה בחינה של המתקת הדינים, וכתב שיש תק"ף דינים אשר ע"ז נתכוין יעקב כששלח המנחה לעשיו, וכתב שזה דוגמת העשירי המשלח, וחשבתי לרמז כי שע"ר גי' תק"ף, ולפ"ז מובן מדוע הלך אח"כ עשיו להר שע"ר, וגם מרומז בתורה שיעקב אבינו הלך אח"כ לסוכות, כי אחרי יוה"כ בא סוכות, ובדרך רמז חשבתי עוד, כי בהרבה מקומות נוהגין לקרוא בהפטרה של פרשת ויצא את ההפטרה של שובה ישראל, כי כן הוא הסדר לפני יוה"כ הוא שבת שובה, והוא דבר נחמד.

הרה"ק רבי מנחם מאניש מקאמרנא פלעשטיין בן רבינו רבי אליעזר צבי מקאמרנא זצ"ל

ו' טבת תרע"ג

תולדותיו

נולד בערך שנת תרט"ו לאביו רבינו הגאון הקדוש שר בית הזהר רבי **אליעזר צבי מקאמרנא** בעל **הדמשק אליעזר** זצ"ל, עוד בחיי חיותו של זקינו הגאון הקדוש איש האלוקים רבינו **יצחק אייזיק מקאמרנא** בעל **ההיכל הברכה** זצ"ל. ולאמו הרבנית מרת חנה בת הרה"ק רבי **יוסף שעהנר מטורקא** זצ"ל, ונקרא שמו בישראל 'מנחם מאניש' על שם זקינו הרה"ק רבי **מנחם מאניש** המגיד **מדרהביטש** זצ"ל (חותן זקינו רבי יוסף שעהנר מטורקא), שהיה נין ונכד של רבי **נתן שפירא** אב"ד קראקא בעל **המגלה עמוקות** זצ"ל.

בנעוריו התחבב מאוד אצל זקינו הגדול רבינו המהרי"א מקאמרנא זי"ע, ופעם אחת כאשר נזדמן הרה"ק רבי **אלעזר רוקח** זצ"ל בנו בכורו של הרה"ק רבי **שלום רוקח בעלזא** זצ"ל בעיר אחת סמוך לקאמרנא, לקח זקינו קופסת הטאבאק שקיבל במתנה מרבו הרה"ק רבי **נפתלי צבי מראפשיץ** בעל **הזרע קודש** זצ"ל ויקרא לנכדו הגדול וחביבו רבי מנחם מאניש, ואמר לו: שילך אל הרה"ק רבי אלעזר רוקח כי כדאי שתכיר אותו, כי כאשר תראה אותו תראה דיוקן אביו הרה"ק השר שלום מבעלזא, שקלסתר פניו דומה לו ממש, ואמר אז רבינו המהרי"א על הרה"ק רבי אלעזר רוקח בזה הלשון: אזא ערליכע בכור האב איך נאך נישט געזעהן. וגם ציוה לו שיתן לו במתנה את הטאבאק פושקלע שקיבל מהרה"ק מראפשיץ, ואמור לו שזקינו שלחו במתנה על מנת שיברך אותך שתיגדל לאילנא רברבא בישראל, רבי מנחם מאניש מילא את שליחותו ונסע לקבל פני הרה"ק רבי אלעזר רוקח ונתן לו את המתנה ששלחו רבינו המהרי"א והשתעשע הרבה עמו ובירכו מלוא חופניים ברכות עד בלי די.

גם למד הרבה שנים בחברותא ש"ס ופוסקים עם הרה"ק רבי **משה מאלטשטאט** זצ"ל בן דודו אחי אביו הרה"ק רבי אלכסנדר סענדר זצ"ל.

נישואיו

בהגיעו לפרקו נדברו אליו נכבדות עם הרבנית רחל פעריל בתו של הרה"ק רבי **ישראל יוסף לאבין** זצ"ל בנו של הרה"ק רבי **נפתלי הירצקא לאבין** זצ"ל חתנו של רבינו הרה"ק רבי **צבי הירש מזידיטשוב** בעל הצבי לצדיק זיע"א, הרה"ק רבי ישראל יוסף היה חתנו של רבי **יצחק אייזיק מזידיטשוב** זצ"ל, שמחת החתונה

התקיימה בעיר מגורי הכלה זידיטשוב, ונערכה ברוב פאר הדר והרבה חסידים ואנשי מעשה באו להשתתף בחתונה הגדולה, שבראש המסובים מסיבים שני צדיקי הדור, זקן החתן רבינו הגאון הקדוש איש האלוקים המהרי"א מקאמרנא זי"ע שהגיע על אף זקנותו וחולשתו מקאמרנא לעיר זידיטשוב, וזקן הכלה הרה"ק המהרי"א מזידיטשוב, והשמחה שהיתה אז כאשר נפגשו הני שני צדיקים היתה אין לשער ואין לתאר. רבינו המהרי"א כשהגיע לזידיטשוב היה חלוש מאוד ואעפ"כ ביקש שיובילו אותו ויעמוד תחת החופה ממש, ואמר: **שלעמוד תחת חופה הוא סגולה לרפואה, ע"ד ל'ארוס וארוסה' היינו חתן וכלה הוא סגולה ל'התקפא חלשין'**. כשחזרו שני הצדיקים ביחד מהחופה התחילו לרקוד ריקוד 'פנים ואחור', החסידים שהבינו שיש כאן ענין נשגב בזה בקשו מגבירי החסידים שיתנו הרבה מטבעות למנגנים שלא יפסיקו מלנגן, וכך רקדו שני הצדיקים למעלה משלושת רבעי שעה בריקוד שרפי קודש, אשר שנים רבות אחרי החתונה לא הפסיקו לדבר מזה אלו שזכו לראות המחזה ההוד ונורא זו.

ומפורסם המעשה ששמחת החתונה נגמרה מאוחר מאוד, ואעפ"כ אבי החתן רבינו שר בית הזוהר רבי **אליעזר צבי מקאמרנא** הוריד את הקולפיק של שבת ולבש את הסובל של חול, וישב בפניה וערך תיקון חצות בדמעות שליש כדרך בית רבותינו הקדושים זיע"א, ואמר אז המהרי"א מזידיטשוב לאנשים אשר עמדו סביבו: הנה בני ישנים ועייפים משמחת הנישואין אבל בנו של המהרי"א מקאמרנא רבי אליעזר צבי הוא צדיק אמת, ואעפ"כ שעד עתה נתייגע בשמחת נשואי בנו אבל צער השכינה בחצות הלילה איננו מניח לו לישון.

בשנות העמידה

ביום י' אייר תרל"ד ביום בו נסתלק מאורן של ישראל זקינו רבינו המהרי"א מקאמרנא זי"ע, ועטרת הנהגה הושמה על בנו ממשיך דרכו אביו רבי אליעזר צבי מקאמרנא, עמד רבינו לימין אביו בהנהגת חצר הקודש, אביו אשר מיעט ליתן הסכמות על ספרים השיב את בנו הגדול רבי מנחם מאניש שיתן הסכמות במקומו, לדוגמא עיין בהסכמה על ספר 'מנחם משיב נפש' ועוד, והיה לומד ומפלפל עם אביו ולדוגמא ראה מה שהביא אביו בשמו בספרו 'זקן ביתו' על מסכת אבות. והיה

איש סודו של אביו אשר גילה לו בראש השנה האחרונה לימי חייו שהוא בחינת 'יסוד', וגם אמר לו בפסח האחרון שהשבוע של ספירת היסוד בספירת העומר עם יעבור בשלום אדע שאשוב לאיתני, ובאמת בספירת נצח שביסוד כ"ד אייר תרנ"ח נסתלק אביו לגנוזי מרומים (עיין בהקדמתו לספר בן ביתי על התורה).

בכס הנהגה

לאחר הסתלקותו של אביו נפל לחלקו את בית מדרשו של אביו בעיר פלעשטיין, ושם עבר רבינו וחסידיו אביו מגלילות פלעשטיין הסתופפו בצלו לשמוע נועם אמרותיו הקדושים, גם נפל לחלקו ספרו של אביו 'בן ביתי' על התורה ועל חמש מגילות אשר הדפיסו ברוב פאר והדר, ובה כתב הקדמה נפלאה ועמוקה אשר בו אפשר לראות בבואה מעין גדלותו ורוחב בינתו בתורה ובפרט בתורת הח"ן ובפרט בדרך הסלולה מאביו וזקינו רבותינו הקדושים מצוקי ארץ ולמעלה בקודש. גם הדפיס והפיץ על פני תבל את ספרו של זקינו 'נתיב מצותיך'. בשנה האחרונה לימי חייו העביר את משכנו לעיר דוברומיל ושם המשיך לנהג את עדתו עד להסתלקותו.

הסתלקותו

השבת האחרונה לימי חייו פרשת ויגש הגיע לשבות בעיר סאמבור, והאכסניה היה אצל חסידו הרה"ק ר' אברהם ברודנער הי"ד, וכשכנס לתוך הבית אמר מכאן אינני יוצא כבר, וביום השבת קודש ביקש לבעל קורא שיגמור את הקריאה בפסוק 'וישלחני אלוקים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדלה' (בראשית מה ז). וביום הראשון ו' טבת בעלות השחר טבל במקוה והכין את עצמו לתפילת שחרית בסילודין לבש טלית ותפילין והתחיל להתפלל עד שהגיע לסוף קריאת שמע וזעק ה' אלוקים אמת, ושבק לן חיים ועלתה נשמתו הטהורה בסילודין לפני יוצרה, והיה אך כבן חמישים ושבע שנים ונטמן שם בעיר סאמבור מקום ערש אבותיו.

השאיר אחריו בניו הרה"ק רבי **חיים דוד הי"ד**, הרה"ק רבי **זיידא משה אליהו הי"ד** שהמשיך את עדתו בדומרוביל, ובנותיו הרבנית מרת גיטל הי"ד אשת הרה"ק רבי **אלעזר רובין מדרהביטש הי"ד**, הרבנית מרת חנה שרה אשת רבי **מרדכי לאנגער מברודי ז"ל**.